

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี
วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา*

STUDY OF QUIDDINE FOR THE DEVELOPEMT OF ECO-TOURISM IN
THE FORM OF NAWATWITHI, WAT LAEM PHO, KO YO SUB-DISTRICT,
MUEANG DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

สุชาติ นกหนู

Suchart Nokhnu

พระครูวิรัตธรรมโชติ

Prakru Viratdrammachot

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

เดชชาติ ตริทรัพย์

Detchat Treesap

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

E-mail: suchaart90739@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ผลการวิจัยพบว่า: 1) ระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านบุคคลากร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.53$) รองลงมาได้แก่ ด้านสถานที่/ช่องทางการจัดจำหน่าย/ด้านราคา ($\bar{X} = 3.42$), และด้านกระบวนการให้บริการและสินค้า ($\bar{X} = 3.40$) และด้านการส่งเสริมท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.39$) ส่วนด้านข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า มีแนวทางการพัฒนาการ

* Received 27 February 2020; Revised 15 March 2020; Accepted 10 April 2020

ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า 2.1) ควรเพิ่มจุดถ่ายภาพที่ดีและสวยงามกว่าที่มีอยู่ 2.2) ควรมีป้ายกำหนดในบริเวณวัดเกี่ยวกับการแต่งกายของนักท่องเที่ยว แต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยให้เหมาะสมกับสถานที่ 2.3) ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าชุมชน เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก 2.4) ควรมีศูนย์ประสานงานหรืออำนวยการ หรือมีสถานที่แสดงวิดิทัศน์ สถานที่นำชม เพื่อให้ผู้มือน้อยได้รู้ได้เห็น

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, รูปแบบนวัตวิถี

Abstract

There are two objectives of this research as follows 1) to study on Eco-Tourism in the form of Nawatwithi, Wat laem Pho, Ko Yo Subdistrict, Mueang District, Songkhla Province and 2) to study on Guideline for the Development of Eco-Tourism in the form of Nawatwithi, Wat laem Pho, Ko Yo Subdistrict, Mueang District, Songkhla Province.

The findings are as follows: 1) The level of Eco-Tourism development in the form of Nawatwithi, Wat laem Pho, Ko Yo Sub-district, Mueang District, Songkhla Province by overview is at moderate level for all aspects when considered in each domain found that the domain of personal is the highest mean ($\bar{X} = 3.53$) follow by domain of place, prize and selling lane ($\bar{X} = 3.42$) domain of service process and product ($\bar{X} = 3.40$) domain of tourism promotion ($\bar{X} = 3.39$) and domain of information is the lowest mean ($\bar{X} = 3.34$) respectively. When considered in terms of sexes, ages, degrees of education, occupations and incomes found that there are moderate level by overview. 2) The suggestions on guideline for Eco-Tourism development in the form of Nawatwithi, Wat laem Pho, Ko Yo Sub-district, Mueang District, Songkhla Province found that; 2.1) There should add more good and beauty photo point than the past, 2.2) there should have label of temple area for suitable dress of tourists, 2.3) there should improve the location views, to add more the community product competency, to have comfortable materials, to promote tourism activity, to promote for well known

of tourist area. 2.4) there should have general or co operation center or place for VDO play, attractive area for less time of tourist,

Keyword: Study Quiddine, Developemt Eco – Tourism, Of Nawatwithi

บทนำ

นโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติมีมติร่วมกันจากทุกภาคส่วนเพื่อมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพระดับชั้นนำของโลก มีการเจริญเติบโตบนพื้นฐานของความเป็นไทยและกระจายรายได้สู่ชุมชน ส่งเสริมกิจกรรมที่มีเสน่ห์มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ที่สร้างคุณค่าและรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยได้จัดทำโครงการชุมชนท่องเที่ยวอนุรักษ์เชิงวิถีชีวิต เพื่อรองรับ นโยบายรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก สำหรับ นวัตกรรม ก็คือ นวัตกรรมวิถี ก็คือวิถีชีวิตของชุมชน ด้วยกระบวนการเตรียมความพร้อมชุมชน สร้างความน่าสนใจ ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม และท่องเที่ยวในหมู่บ้าน/ชุมชน มีการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ ให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ เพื่อสร้างรายได้ให้กระจายอยู่กับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน บนพื้นฐานเสน่ห์ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ที่ดัดแปลงให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน และประชาชนมีความสุข (สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์, 2560) วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมจัดพัฒนาวัดและชุมชนใกล้เคียงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชน ซึ่งวัดในชุมชนแห่งนี้ ได้กำหนดให้วัดและชุมชนเกาะยอเป็นแหล่งท่องเที่ยว ว่าเป็นชุมชนหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2562) ซึ่งที่นี่มีการนำเสนอผลงานในด้านต่าง ๆ เช่น เที่ยวชมพระนอนวัดแหลมพ้อ หาซื้อของฝากจากการทอผ้า (ผ้ายกเกาะยอ) การเยี่ยมชมฐานเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบเลี้ยงหอยแบบธรรมชาติ และเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวสะพานติณสูลานนท์ (สะพาน ฯพณฯ เปรม) นอกจากนี้ ยังมีการเปิดโอกาสให้ศึกษาวิถีชุมชน โดยมีบ้านพักโฮมสเตย์ เปิดไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่สนใจวิถีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชน ทั้งนี้ วัดและชุมชนดังกล่าวขับเคลื่อนภายใต้แนวคิด “ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมสมัย” และได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากชุมชนหมู่บ้านส่วนใหญ่ ต่างศึกษาค้นกระตุือรื้อรับ ร่วมแรงแข่งขันพัฒนาผลิตภัณฑ์อันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเกาะยอ พร้อมทั้งบอกเล่าเสน่ห์ความงดงามของวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณรายรอบ ซึ่งเป็นต้นทุนของชุมชนที่มีอยู่แต่เดิมอย่างทะเลสาบสงขลา สะพานติณสูลานนท์ ให้กลายเป็นจุดดึงดูด เพื่อนำพานักท่องเที่ยวมาสู่ชุมชน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ว่ามีการจัดการอย่างไร ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบนวัตวิถี และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) (สงศรี ชมภูวงศ์, 2554) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการทำวิจัยเชิงคุณภาพ

1.2 ดำเนินการสัมภาษณ์เจ้าของพื้นที่ จำนวน 1 รูป นักท่องเที่ยว จำนวน 7 คน และผู้ประกอบการ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 11 รูป/คน ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตพฤติกรรมบุคคลที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ในลักษณะแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยทำการสัมภาษณ์พร้อมกันกับการทำวิจัยเชิงปริมาณ

2. การวิจัยเชิงปริมาณ

2.1 ศึกษาจากเอกสาร เป็นการค้นคว้าวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา จากเอกสารตำรา วารสาร บทความทางวิชาการที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

2.2 ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถาม โดยสร้างแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามเพศผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศหญิง มีจำนวน 146 คน (ร้อยละ 50.50) และเป็นเพศชาย มีจำนวน 143 คน (ร้อยละ 49.50)

ตามอายุผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 21 – 60 ปี มากสุด มีจำนวน 213 คน (ร้อยละ 73.70) รองลงมา ได้แก่ อายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวน 43 คน (ร้อยละ 14.90) และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีจำนวน 33 คน น้อยสุด (ร้อยละ 11.40)

ตามระดับการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มากสุด มีจำนวน 194 คน (ร้อยละ 67.10) รองลงมา ได้แก่ การศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 92 คน (ร้อยละ 31.80) และระดับการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป มีจำนวน 3 คน น้อยสุด (ร้อยละ 1.00)

ตามอาชีพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ค้าขาย/รับจ้างทั่วไป มากสุด มีจำนวน 92 คน (ร้อยละ 31.80) รองลงมา ได้แก่ อาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวน 81 คน (ร้อยละ 28.00) และอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวนน้อยสุด 7 คน (ร้อยละ 2.40)

ตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท มากสุด มีจำนวน 132 คน (ร้อยละ 45.70) รองลงมา ได้แก่ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท มีจำนวน 57 คน เท่ากัน (ร้อยละ 19.70) และมีรายได้ต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป น้อยสุดมีจำนวน 43 คน (ร้อยละ 14.90)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

2.1 ด้านบุคคลากร มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.53) แปลผลอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านสถานที่/ช่องทางการจัดจำหน่าย/ด้านราคา มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.42)

แปลผลอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านกระบวนการให้บริการและสินค้า มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.40) แปลผลอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านการส่งเสริมท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.39$) แผลผลอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.34$) แผลผลอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไปต่างกัน ดังนี้

3.1 จำแนกตามเพศ ระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทั้งเพศชายและเพศหญิง เพศชาย ($\bar{X} = 3.42$) ส่วนเพศหญิง ($\bar{X} = 3.41$)

3.2 จำแนกตามอายุ ระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ

3.3 จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกระดับการศึกษา

3.4 จำแนกตามอาชีพ ระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวม อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก ส่วนอาชีพธุรกิจส่วนตัว, ค้าขาย/รับจ้างทั่วไป, เกษตรกรรม, นักเรียน/นักศึกษา และอาชีพอื่น ๆ ระบุ (ประมง) อยู่ในระดับปานกลาง

3.5 จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สรุปได้ดังนี้

4.1 ควรเพิ่มจุดถ่ายภาพที่ดีและสวยงามกว่าที่มีอยู่

4.2 ควรมีป้ายกำหนดในบริเวณวัดเกี่ยวกับการแต่งกายของนักท่องเที่ยว (แต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยให้เหมาะสมกับสถานที่)

4.3 ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าชุมชน เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก

4.4 ควรมีศูนย์ประสานงานหรือหน่วยงาน หรือมีสถานที่แสดงวิดิทัศน์สถานที่น่าชม เพื่อให้ผู้มีเวลาน้อยได้รู้ได้เห็น

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งได้นำประเด็นที่น่าสนใจรวมมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบุคลากร ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวบุคลากรที่ทำงานหรือผู้นำต้องเป็นคนที่มีความรู้ มีประสิทธิภาพ สามารถรวบรวมคนได้ สามารถทำงานใหญ่หรืองานปริมาณมากได้ ที่มาพร้อมด้วยบารมีของผู้นำ ทำให้คนที่รวมตัวกันทำงาน ทำงานอย่างทุ่มเท จึงเกิดผลดีแก่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่นั่น สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ ธูรา ทิพย์วารี ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งผู้นำ ทั้งภูมิทัศน์ วัฒนธรรม (ธูรา ทิพย์วารี, 2562) สอดคล้องกับ ทฤษฎีศักยภาพและการแพร่กระจาย (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2547) ที่ว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) ทำให้เกิดการพัฒนา ภาวะผู้นำหรือจำนวนผู้นำประเภทต่าง ๆ ยังมีมากเท่าใด ก็ยังทำให้เกิดการพัฒนาที่มีระดับคุณภาพสูงมากเท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะผู้นำมักเป็นคนที่มีความรู้ การทำงานของผู้นำจึงพลอยมีความรู้หรือมีประสิทธิภาพไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ นิตยา งามยิ่งยง และละเอียด ศิลาน้อย ที่กล่าวไว้ว่า ด้านบุคลากร นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากเป็นอันดับแรก ดังนั้นควรให้ความสำคัญ กับบุคลากรในการให้บริการทางท่องเที่ยว ด้วยการฝึกอบรมหรือเพิ่มจำนวนบุคลากร ให้มากขึ้น เพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการ การสร้างความพึงพอใจและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ทุกครั้งเมื่อมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว (นิตยา งามยิ่งยง และ ละเอียด ศิลาน้อย, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิธิพล ไทยกมล ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์: กรณีศึกษาชุมชน ตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว คือการจัดการอย่างมีความรับผิดชอบ กระบวนการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วม จากปัจจัยดังกล่าว ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญคือ จำเป็นต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่นที่พัก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทางเดินศึกษาธรรมชาติและระบบกำจัดของเสีย (อธิธิพล ไทยกมล, 2544) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญจันทร์ สังข์แก้ว และคณะ วิจัยเรื่อง การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาต้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า กลุ่มอาชีพวัฒนธรรมม้งเข็กน้อยมีปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จสูง ชุมชนจึงร่วมกันทำแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาองค์กร พัฒนาผลิตภัณฑ์ และพัฒนาการขาย โดยการไปศึกษาดูงาน ฝึกอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการ เมื่อดำเนินการตามแผนเสร็จแล้ว ชุมชนสามารถพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจได้อย่างเป็นระบบมีทิศทางการพัฒนาองค์กรที่ชัดเจน เช่น มีปรัชญา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ปรับโครงสร้างองค์กรและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ เมื่อดำเนินการตามรูปแบบองค์กรใหม่จึงทำการประเมิน พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด และ สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ สินค้าที่ผลิตในชุมชนมีราคาสูง ทำให้ผู้ขายต้องไปซื้อสินค้าจากที่อื่นมาจำหน่ายจึงพิจารณาว่าทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ พัฒนาการธุรกิจของตนเองได้และสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เป็นสินค้าท่องเที่ยวได้ และสามารถ พัฒนาการขายได้ (เพ็ญจันทร์ สังข์แก้ว และคณะ, 2551)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด มีค่าแปลผล อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตกรรมวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ยังมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ขาดการประชาสัมพันธ์เชิงชวนในสื่อต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมสัมผัส สอดคล้องกับ กองวิชาการและฝึกอบรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ มีความพร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการโปรโมทจุดเด่นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย (กองวิชาการ และฝึกอบรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561) สอดคล้องกับแนวคิดของ นิตยา งามยิ่งยง และละเอียด ศิลาน้อย ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญว่ามีเว็บไซต์ให้นักท่องเที่ยวสืบค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวก จึงควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและอนุรักษ์การท่องเที่ยว ผ่านช่องทางทางการสื่อสาร Social Media ต่าง ๆ หรือการสร้างเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหว หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว (นิตยา งามยิ่งยง และละเอียด ศิลาน้อย, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอลงกรณ์ ฐานสิริ (แก้ววิเศษ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดพระพุทธรูป 9 ส ในจังหวัดหนองคาย” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ 9 ส ในจังหวัดหนองคาย พบจุดด้อย ดังนี้ ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ วัดหรือคณะกรรมการวัดให้ความสำคัญน้อย การประชาสัมพันธ์ไม่เชื่อมโยงส่งเสริมกัน (พระอลงกรณ์ ฐานสิริ (แก้ววิเศษ), 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร คำภีระ ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและประวัติศาสตร์หมู่บ้านสันติสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา พบว่า แนวทางในการพัฒนาชุมชนบ้านสันติสุขให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรพัฒนา ได้แก่

การจัดการที่จำเป็นต้องประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภคให้มากขึ้น (สุภาพร คำภีระ, 2559)

ผู้วิจัยสรุปเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ด้านสถานที่/ช่องทางการจัดจำหน่าย/ด้านราคา โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ก็ปรายผลได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์ มีที่จัดจำหน่ายสินค้าเป็นระเบียบเรียบร้อย สินค้าและราคามีความเหมาะสม การเดินทางไปมาสะดวกสบาย สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ ธงชัย มีสุวรรณ ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า ทำเลที่ตั้งเป็นธรรมชาติที่สวยงามสามารถต่อยอดไปในอนาคตได้ ควรมีโอกาสที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวในอนาคตอย่างยิ่งย่นทำให้ชาวชุมชนได้มีรายได้เพิ่มขึ้นได้มีอาชีพที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากในการเดินทางและขนส่งสินค้า (ธงชัย มีสุวรรณ, 2562) พระครูวาทีธรรมวิวัช ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ มีภูมิประเทศที่ติดทะเลสาบ ติดสะพานติณสูลานนท์ มีพระนอนปางปรินิพพานที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ไปมาสะดวก ชุมชนได้รับประโยชน์จากการขายสินค้าและบริการด้านอื่น ๆ เช่น ร้านอาหารของดีเกาะยอ ประการสำคัญตอนนี้กำลังเพิ่มจุดถ่ายภาพที่ดีและสวยงามกว่าที่มีอยู่บริเวณริมทะเลสาบ (พระครูวาทีธรรมวิวัช, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชายชาญ ปฐมกาญจนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตลาดบางหลวงอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน (ชายชาญ ปฐมกาญจนา, 2558)

2. ด้านกระบวนการให้บริการและสินค้า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ก็ปรายผลได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจนที่มีความหลากหลายทางชุมชนเชิงอนุรักษ์ มีรับผิดชอบต่อสถานที่ท่องเที่ยว สินค้าชุมชนมีความเหมาะสมด้านผลิตภัณฑ์ดั้งเดิม สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ กัญญาณพัชญ์ พิชัยรัตน์ ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว (กัญญาณพัชญ์ พิชัยรัตน์, 2562) ไพบุลย์ พิชัยวงศ์ ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างน้อยที่สุดโอกาสในการพัฒนาอาชีพ (ไพบุลย์ พิชัยวงศ์, 2562)

3. ด้านการส่งเสริมท่องเที่ยว โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา มีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวอนุรักษ์และดูแลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อบริการนักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การแสดงประเพณีพื้นบ้านของชุมชน สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ พงศ์สวัสดิ์ ยอดสุรางค์ ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ของชุมชนรวมถึงเอกลักษณ์สิ่งก่อสร้างให้เป็นที่รู้จักจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้คนมีอาชีพ มีรายได้ และมีความสุขในชีวิต (พงศ์สวัสดิ์ ยอดสุรางค์, 2562) อารีย์ ไชยบุบผา ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า สถานที่บริเวณวัดแหลมพ้อ ดิตทะเลสาบและมีพระนอนองค์ใหญ่ เป็นสถานที่ที่มีคนรู้จักมาก และทุกวันเสาร์จะมีกิจกรรม OTOP นวัตวิถีด้วย ทำให้คนในชุมชนมีรายได้ (อารีย์ ไชยบุบผา, 2562) ธนัทศน์ รัตนดิต ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า ปัจจัยด้านพื้นฐานเป็นเกาะดิตทะเล มีวิถีชุมชนเกี่ยวกับเกษตรและประมง (ธนัทศน์ รัตนดิต, 2562) สอดคล้องกับแนวคิดของ ชูวิทย์ ศิริโชติเวชกุล กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าเป็นแนวทางการท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจอย่างมากในการท่องเที่ยวของโลกและของภูมิภาค คือ การท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดกระบวนการทิศทางและรูปแบบการท่องเที่ยวของตนเอง ซึ่งมีชาวบ้านที่เป็นเจ้าของชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยววันนั้น ๆ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาจัดการแหล่งท่องเที่ยวและอนุรักษ์ ทั้งธรรมชาติประวัติศาสตร์วัฒนธรรม วิถีชีวิตและรูปแบบการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างการพัฒนาให้เกิดการยืนยันทันทีและเกิดประโยชน์สูงสุด (สุณี เสรีรัฐศรี, 2557) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรธมเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ วิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนพบว่า แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ควรพัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงการอนุรักษ์วัฒนธรรมเพื่อให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามไว้และพัฒนาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยให้การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้ดียิ่งขึ้น เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ ควรเป็นเส้นทางที่อยู่ในเขตเมืองเก่า ซึ่งมีสิ่งปลูกสร้างที่มีอายุนับร้อยปี แต่ละสถานที่มีระยะทางไม่ไกลกันมากและควรมีรถรางนำเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน 3 เส้นทาง คือ วัดศรีชุมถึงวัดสระบ่อแก้ว วัดศรีชุมถึงวัดหลวงและวัดจอมสวรรค์ถึงพิพิธภัณฑสถานไทย ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้แก่การทำผ้าหม้อฮ่อมของชุมชนทุ่งโฮ้ง โดยนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนนั้นทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนได้ทางด้านความคิดเห็นและทัศนคติของชาวบ้านต่อแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนการจัดการสิ่งแวดล้อม การประชาสัมพันธ์บุคลากร กิจกรรมการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน (พรรณเพ็ญ วัฒนมงกุลลาภ, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กิจกรรมที่มีเสน่ห์มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ที่สร้างคุณค่า และรักษาจุดเด่นด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ก็คือวิถีชีวิต ของชุมชน มีกระบวนการเตรียมความพร้อมชุมชน สร้างความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามา เยี่ยมชมและท่องเที่ยวในหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งวัดในชุมชนแห่งนี้ ได้กำหนดให้วัดและชุมชน เกาะยอเป็นแหล่งท่องเที่ยว ว่าเป็นชุมชนหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีโดยยึดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ วัดและชุมชนดังกล่าวขับเคลื่อนภายใต้แนวคิด “ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมสมัย”

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

แนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถีวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอ เมือง จังหวัดสงขลา ควรที่จะมีการรักษามาตรฐานไว้ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปและควรที่จะมีการ ปรับปรุงแก้ไขในการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าชุมชน เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักให้มีความ ถูกต้องดีงามในทุก ๆ ด้านอย่างชัดเจน มีป้ายกำหนดชัดเจน มีศูนย์ประสานงานหรือนำเสนอ รูปแบบของการอนุรักษ์ความเป็นเกาะยอ และให้มีผู้รู้ภาษาต่างประเทศเข้ามาต้อนรับให้คำ บรรยายแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งวัดในชุมชนแห่งนี้ ได้กำหนดให้วัดและชุมชนเกาะยอเป็นแหล่ง ท่องเที่ยว ว่าเป็นชุมชนหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต ซึ่งที่นี้มีการนำเสนอผลงานในด้าน ต่าง ๆ เช่น เทียวชมพระนอน วัดแหลมพ้อ หาซื้อของฝากจากทอผ้า (ผ้ายกเกาะยอ) การเยี่ยมชมฐานเรียนรู้ตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนต้นแบบเลี้ยงหอยแบบธรรมชาติ และเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว สะพานติณสูลานนท์ (สะพาน ๗พณฯ เปรม) นอกจากนี้ ยังมีการเปิดโอกาสให้ศึกษาวิถีชุมชน โดยมีบ้านพักโฮมสเตย์ เปิดไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่สนใจวิถีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นวัตวิถี ชนบท ทั้งนี้ วัดและชุมชนดังกล่าวขับเคลื่อนภายใต้แนวคิด “ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมสมัย”

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวในรูปแบบที่ หลากหลาย ดังนี้ คือ 1) ด้านบุคคล ควรต้องเข้าถึง เข้าใจ นักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันปัญหาที่ อาจเกิดขึ้นได้อย่างไม่คาดคิด 2) ด้านสถานที่การจำหน่ายและราคาสินค้า ต้องมีความ เชื่อสัจย์ นักท่องเที่ยวมีความเชื่อมั่นสูง 3) ด้านกระบวนการให้บริการและสินค้า ต้องมีความ ชัดเจน ตอบคำถามได้ทุกเรื่อง 4) ด้านข้อมูลข่าวสาร ต้องประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลทุกประเภทเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน และ 5) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ต้องมีแนวทางในการพัฒนาด้านคุณค่าและประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวอย่างสูงสุด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. ควรวิจัยเรื่อง รูปแบบของการอนุรักษ์ความเป็นเกาะยอที่มีต่อการนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี อำเภอเกาะยอ จังหวัดสงขลา

เอกสารอ้างอิง

- เพ็ญจันทร์ สังข์แก้ว และคณะ. (2551). การพัฒนาธุรกิจชุมชนอย่างยั่งยืนกรณีศึกษาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. ใน *รายงานวิจัย*. สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ไพบุลย์ พิชัยวงศ์. (11 มกราคม 2562). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. (สุชาติ นกหนู, ผู้สัมภาษณ์)
- กองวิชาการ และฝึกอบรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. สงขลา: สำนักงานหาดใหญ่.
- กัญญณ์พัชญ์ พิชัยรัตน์. (11 มกราคม 2562). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. (สุชาติ นกหนู, ผู้สัมภาษณ์)
- ชายชาญ ปฐมกาญจนา. (2558). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. *ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 26(1), 118-129.
- ธงชัย มีสุวรรณ. (11 มกราคม 2562). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. (สุชาติ นกหนู, ผู้สัมภาษณ์)
- ธนชัทศน์ รัตนดิด. (11 มกราคม 2562). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. (สุชาติ นกหนู, ผู้สัมภาษณ์)

- ธูวา ทิพย์วารี. (11 มกราคม 2562). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. (สุชาติ นกหนู, ผู้สัมภาษณ์)
- นิตยา งามยิ่งยง และละเอียด ศิลาน้อย. (2560). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบริเวณริมฝั่งคลองดำเนินสะดวก. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 11(1), 149-166.
- พงศ์สวัสดิ์ ยอดสุรางค์. (11 มกราคม 2562). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. (สุชาติ นกหนู, ผู้สัมภาษณ์)
- พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ. (2560). แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. ใน *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พระครูวาทีธรรมวิวัช. (11 มกราคม 2562). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. (สุชาติ นกหนู, ผู้สัมภาษณ์)
- พระอลงกรณ์ ฐานสิริ (แก้ววิเศษ). (2561). ศึกษาแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดพระพุทธรูป 9 ส. ในจังหวัดหนองคาย. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2562). *เกาะยอ*. เรียกใช้เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2562 จาก <https://th.wikipedia.org/wiki>
- สงศรี ชมภูวงศ์. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครศรีธรรมราช: วีพีเอส.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2547). *ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2560). *ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร*. เรียกใช้เมื่อ 11 มกราคม 2561 จาก http://www.asean thai.net/mobile_detail.php?cid=4&nid=7757
- สุถิ เสริฐศรี. (2557). แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคกน อำเภอมืองจังหวัดสมุทรสงคราม. ใน *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุภาพร คำภีระ. (2559). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและประวัติศาสตร์หมู่บ้านสันติสุข ขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา*. เรียกใช้เมื่อ 11 มกราคม 2562 จาก <http://newtdc.thailis.or.th/docview.aspx?tdcid=6633>

อารีย์ ไชยบุบผา. (11 มกราคม 2562). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบนวัตวิถี วัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. (สุชาติ นกหนู, ผู้สัมภาษณ์)

อิทธิพล ไทยกมล. (2544). ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์: กรณีศึกษาชุมชนตำบลหน้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร. ใน *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.